

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
гірничої справи,
природокористування та
будівництва

30 серпня 2023 р.,
протокол № 07

Голова Вченої ради
Володимир КОТЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 184 «Гірництво»
освітньо-професійні програми «Гірництво»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра гірничих технологій та будівництва ім. проф. Бакка М.Т.

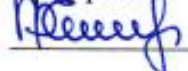
Схвалено на засіданні кафедри
гірничих технологій та будівництва
ім. проф. Бакка М.Т.

29 серпня 2023 р. протокол № 09

Завідувач кафедри

 Сергій БАШИНСЬКИЙ

Гарант освітньо-професійної
програми

 Володимир КОТЕНКО

Розробник: к.т.н., доцент кафедри гірничих технологій та
будівництва ім. проф. Бакка М.Т., ПАВЛОВ Євген

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	18 «Виробництво та технології»	Обов'язкова	
Модулів: 2	Спеціальність: 184 «Гірництво»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин: 90		Семестр	
		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних: 3 - самостійної роботи студента: 2,6	Освітній рівень: «бакалавр»	Лекції, год	
		16	4
		Практичні, семінарські, год	
		32	6
		Лабораторні, год	
		0	0
		Самостійна робота, год	
		42	80
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: екзамен			

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Безпека життєдіяльності» є теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців щодо створення безпечних умов діяльності і життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості і сталого розвитку суспільства; полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завданнями вивчення дисципліни безпеки життєдіяльності є виявлення умов позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтування оптимальних умов та принципів життя.

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких **компетентностей**:

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Навики здійснення безпечної діяльності.

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК9. Здатність оцінювати стан і технічну готовність устаткування ланок гірничих підприємств за критеріями забезпечення заданої продуктивності та безпеки експлуатації.

ФК11. Здатність забезпечувати протиаварійний захист ланок гірничих підприємств та екологічну безпеку проведення гірничих та інших робіт.

Програмні результати навчання

ПРН13. Знати та застосовувати правила і норми технічної експлуатації систем і технологій гірництва.

ПРН4. Приймати рішення з професійних питань у важкопрогнозованих особливо небезпечних умовах.

ПРН15. Оцінювати стан і технічну готовність устаткування ланок гірничих підприємств за критеріям забезпечення заданої продуктивності та безпеки експлуатації.

ПРН16. Застосовувати сучасні методи діагностики стану елементів ланок гірничих систем та технологій у промислових і лабораторних умовах.

ПРН18. Знати та застосовувати:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 15 / 4</i>

- норми безпечного ведення гірничих робіт та правила використання гірничошахтного та електротехнічного устаткування, рудникового та кар'єрного транспорту;

- вимоги щодо провітрювання та протиаварійного захисту гірничих виробок, додержання пилогазового режиму, виробничої санітарії, охорони праці та довкілля;

- вимоги та норми щодо ефективного, безпечного та екологічно чистого проведення гірничих робіт, організації діяльності та управління гірничих підприємств;

- єдині правила безпеки під час виконання підривних робіт.

ПРН19. Здійснювати технічні й організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам та забезпечення екологічної безпеки проведення гірничих та інших робіт.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 5

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини.

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Тема 2. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їх наслідки.

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема 6. Психічні властивості і процеси особистості.

Тема 7. Вплив факторів соціального середовища на людину.

Тема 8. Оцінка станів втоми і стресу.

Змістовий модуль 2. Заходи щодо захисту життя людини.

Тема 9. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема 10. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційнофункціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Тема 11. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Тема 12. Повторення основних положень. Підведення підсумків. Підготовка до заліку.

Тема 13. Вплив біоритмів на працездатність людини.

Тема 14. Професійний відбір і професійна орієнтація.

Тема 15. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим.

Тема 16. Засоби пожежогасіння.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 6

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини												
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.	6	1	2	-	-	3	6	0,5	0,5	-	-	5
Тема 2. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	6	1	2	-	-	3	6	0,5	0,5	-	-	5
Тема 3. Техногенні небезпеки та їх наслідки.	6	1	2	-	-	3	6	0,5	0,5	-	-	5
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	6	1	2			3	6	0,5	0,5			5
Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	6	1	2			3	6	0,5	0,5			5
Тема 6. Психічні властивості і процеси особистості.	6	1	2			3	6	0,5	0,5			5
Тема 7. Вплив факторів соціального середовища на людину.	6	1	2			3	6					6
Тема 8. Оцінка станів втоми і стресу.	6	1	2			3	6					6
Змістовий модуль 2. Заходи щодо захисту життя людини												
Тема 9. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	6	1	2	-	-	3	6			-	-	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015									Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022		
	Екземпляр № 1									Арк 15 / 7		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 10. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС	6	1	2	-	-	3	6			-	-	6
Тема 11. Управління силами та засобами ОГ під час НС	5	1	2	-	-	2	5			-	-	5
Тема 12. Повторення основних положень. Підведення підсумків. Підготовка до заліку.	5	1	2			2	5			-	-	5
Тема 13. Вплив біоритмів на працездатність людини	5	1	2	-	-	2	5			-	-	5
Тема 14. Професійний відбір і професійна орієнтація.	5	1	2			2	5					5
Тема 15. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим	5	1	2			2	5	0,5	2			2,5
Тема 16. Засоби пожежогасіння	5	1	2			2	5	0,5	1			4,5
Разом	90	16	32	0	0	42	90	4	6	0	0	78

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Застосування ризику орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	4
2	Психічні властивості і процеси особистості.	4
3	Вплив факторів соціального середовища на людину.	4
4	Оцінка станів втоми і стресу.	4
5	Вплив біоритмів на працездатність людини	4
6	Професійний відбір і професійна орієнтація.	4
7	Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим	4
8	Засоби пожежогасіння	4
	Усього годин	32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 9

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми і перелік додаткових питань для самостійного опрацювання	Кількість годин
1	Небезпеки та їх класифікація.	3
2	Оцінка ризику небезпек та концепція прийняттого ризику.	3
3	Надзвичайні ситуації природного характеру.	3
4	Екстремальні природні явища.	3
5	Геологічні небезпечні явища.	3
6	Природні пожежі.	3
7	Гідрологічні небезпечні явища. Метеорологічні стихійні явища.	3
8	Надзвичайні ситуації техногенного характеру.	3
9	Загальна класифікація надзвичайних ситуацій.	3
10	Надзвичайні ситуації техногенного характеру.	3
11	Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру	2
12	Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2
13	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційнофункціональна структура захисту населення та АТО у НС.	2
14	Захист населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.	2
15	Загальні положення та основні принципи захисту населення і територій.	2
16	Управління силами та засобами ОГ під час НС.	2
Разом		42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 10

7. Методи навчання

- Навчальні лекції:** прийоми усного викладення інформації, як в розповіді, підтримання уваги протягом тривалого часу, активізації мислення слухачів, прийоми забезпечення логічного запам'ятовування, переконання, аргументації, доказів, класифікації, систематизації і узагальнення.
- Наочні методи навчання:** фото та відеоматеріали по темам дисципліни; плакати та моделі, які призначені для вивчення курсу.
- Практичні заняття:** викладення теоретичного матеріалу, більш глибокий розгляд висвітлених на лекції питань, вправи, практичні роботи, підготовка доповідей за темою занять, виступ на семінарах.
- Самостійна позааудиторна робота студентів.**

8. Методи контролю

Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить у наступних формах:

- Опитування на заняттях;
- Оцінювання самостійної роботи студентів за допомогою письмових робіт на 5–7 хв.;
- Проведення підсумкового письмового опитування змістовних модулів;
- Проведення підсумкового письмового екзамену.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	

T1, T2 ... T8 - теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ЖДТУ (в балах)
	іспит	
A	відмінно	90-100
B	добре	82-89
C		74-81
D	задовільно	64-73
E		60-63
FX	незадовільно	35-59
F		1-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 11

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки на тему: «Загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричиняли втрату працездатності»/Укладачі: Дерев’янка О.В., В.О. Шлапак. - Житомир:РВВ ЖДТУ, 2008. – 40 с.
2. Методичні вказівки до аудиторного та самостійного вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів галузі знань 0305«Економіка і підприємництво» (денної та заочної форми навчання) / Укладач: Дерев’янка О.В. - Житомир: РВВ ЖДТУ, 2011. - 118 с.
3. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів галузі знань 0305«Економіка і підприємництво» (денної та заочної форми навчання) / Укладач: Дерев’янка О.В., Сивко В.Й., Панасюк А.В. - Житомир: РВВ ЖДТУ, 2011. - 50 с.
4. Методичні вказівки з розробки питань охорони праці в дипломних проектах / Укладачі: В.Й. Сивко, Дерев’янка О.В. - Житомир, ЖДТУ, 2004.- 45 с.
5. Методичні вказівки до аудиторного та самостійного вивчення дисципліни «Основи охорони праці» (для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво»). / Укладачі: В.Й. Сивко, С.С. Іськов - Житомир, РВВ ЖДТУ, 2010.- 62 с.
6. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи з курсу «Безпека життєдіяльності» (для студентів спеціальності 7.05030101 «Розробка родовищ та видобування корисних копалин» за напрям підготовки 6.050301 «Гірництво») / Укладачі: А.В. Камських, Т.Є. Камських – Житомир, ЖДТУ, 2014. - 23 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 12

11. Рекомендована література

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. ДСТУ 2272-2006 "Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять".
2. Конституція України ([254к/96-ВР](#)). Основний закон. - К., 1996.
3. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97) ([v0062282-97](#)). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
4. Про адміністративні порушення ([80731-10](#), [80732-10](#)): Закон України. - К., 1993.
5. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення ([4004-12](#)): Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - N 27.
6. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань ([15/98-ВР](#)): Закон України від 14 січня 1998 р. - К., 1998.
7. Про охорону здоров'я ([2801-12](#)): Закон України. - К., 1992.
8. Про охорону праці ([2694-12](#)): Закон України. - К., 1992.
9. Про пожежну безпеку ([3745-12](#)): Закон України. - К., 1993.
10. Про Цивільну оборону України ([2974-12](#)): Закон України від 3 лютого 1993 р. - К., 1993.
11. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань ([15/98-ВР](#)): Закон України від 14 січня 1998 р. - К., 1998.
12. Про охорону здоров'я ([2801-12](#)): Закон України. - К., 1992.
13. Про пожежну безпеку ([3745-12](#)): Закон України. - К., 1993.

Основна література

1. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник / В.В.Бегун, І.М.Науменко - К.:, 2004. - 328 с.
2. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В.Березуцького. - Х.: Факт, 2005. - 348 с.
3. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. / Є.П.Желібо, і В.М.Пічі. - Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ.", 2002. – 328 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 13

4. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. - Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2006. - 284 с.
5. Концепція освіти з напрямку "Безпека життя і діяльності людини" / В.О.Кузнецов, В.В.Мухін, О.Ю.Буров та ін. // Інформаційний вісник. Вища освіта. - К.: Вид-во наук.-метод. центру вищої освіти МОНУ, 2001. - № 6. - С. 6 - 17.
6. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. - 208 с.
7. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2005. - ч. 1. Соціальна, техногенна і природна безпека. - 136 с.
8. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008, - 158 с.
9. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009. - 264 с.
10. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. - К., 2008. - 286 с.
11. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тищенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. - Київ: Кондор, 2003. - 424 с.
12. Черняков О.Г., Кочін І.В., Сидоренко П.І., Букін В.Є., Костенецький М.І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: "Здоров'я". 2001, - 348 с.
13. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. - Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. - 304 с.
14. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. - 301 с.

Додаткова література

1. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безопасности на ядерных объектах Украины. Учебн. пособие. - К. НТУУ КПИ, 2009, - 363 с.
2. Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А.Арустамова. - 2-е изд. перераб. и доп. - М.: Изд. дом "Дашков и К", 2000. - 678 с.
3. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С.Баб'як, О.М.Сітенко, І.В.Ківва та ін. - Х.: Ранок, 2000. - 304 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 14

4. Заплатинський В.М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 120 с. ISBN 978-911-01-0002-1
5. Заплатинський В., Матис Й. Безопасность в эру глобализации. Монография. - ЦУЛ, 2010. - 142.
6. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздїй С.П. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести. - Київ: "Саміткнига", 2005. - 148 с.
7. Импульсная техника пожаротушения и многоплановой защиты. Изд. 3-е, с изм. и доп. / Сост. В.Д.Захматов, А.С.Кожемякин. - Черкасы: ЧГТУ, 2002. - 31 с.
8. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. - 189 с.
9. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. - Харків, 2004. - 271 с.
10. Літвак С.М., Михайлюк В.О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". - 2001. - 230 с.
11. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. - К., 1998. – 544 с.
12. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О.Бачинський, Н.В. Бернада, В.Д.Бондаренко та ін.; За ред. Г.О.Бачинського. - К.: Вища шк., 1995. - 238 с.
13. Павленко А.Р. Компьютер и здоровье. Решение проблемы. 3-е изд., перераб. и доп. - К.: "Основа", 1998. - 152 с.
14. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. - Суми: Університет. книга, 1999. - 301 с.
15. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2004 року N 126 ([z1410-04](#)).
16. Смоляр В.І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів. - К.: "Здоров'я", 2000. - 335 с.
17. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 138 с.
18. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. - К.: НМЦ, 1997. - 292 с.

Internet-джерела

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/> .
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.05- 05.01/4/184.00.1/Б/ОК25- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 15

4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua> , www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/> .
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/> .
10. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
11. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.eriukr.net/index.htm>.
12. <http://www.dnop.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
13. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
14. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система "Нормативні акти України (НАУ)".
15. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал "Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ".

Інформаційні ресурси

1. Лекційний курс з дисципліни «Безпека життєдіяльності» (Платформа електронного навчання Житомирської Політехніки).
2. Мультимедійні матеріали «Безпека життєдіяльності» (Платформа електронного навчання Житомирської Політехніки).
3. [Сайт Державний університет "Житомирська політехніка"](#)
4. [Освітній портал Державного університету "Житомирська політехніка"](#)
5. [Веб-портал Житомирської політехніки](#)
6. [Бібліотека Державного університету "Житомирська політехніка"](#)